

**EUROPRODUKT
PomoCentre
CZT - AgroTech**

Instytut Sadownictwa i Kwiaciarnictwa
ul. Pomologiczna 18, 96-100 Skierniewice
tel.: +48-46-833 20 21, fax: +48-46-833 32 28
Dyrektor: Prof. dr hab. Danuta Goszczyńska
e-mail: Danuta.Goszczyńska@insad.pl

OFERTA WDROŻENIOWA - 2006

„‘TIBEN’, ‘TISEL’ i ‘TINES’ - nowe odmiany porzeczki czarnej hodowli ISK do maszynowego zbioru owoców”

Słowa kluczowe: **Porzeczka czarna, *Ribes nigrum* L., odmiany, plonowanie, plantacje towarowe, zbiór kombajnowy**

Opis wdrożenia:

W Polsce porzeczka czarna należy do grupy gatunków roślin sadowniczych o bardzo dużym znaczeniu gospodarczym. Roczna produkcja porzeczki czarnej waha się w granicach 100 – 140 tys. ton. Porzeczki czarne są wykorzystywane głównie przez przemysł przetwórczy i zamrażalniczy. Polska od wielu lat jest największym w świecie producentem i eksporterem owoców, mrożonek i koncentratu, jak również gotowych produktów porzeczki czarnej, głównie do krajów UE.

W uprawie porzeczki czarnej o postępie technologicznym decydują odmiany. Jeszcze do niedawna w Polsce uprawiano wyłącznie odmiany zagraniczne. Jednak w ciągu ostatnich 20 lat w Instytucie Sadownictwa i Kwiaciarnictwa w Skierniewicach rozwinięto szeroki program hodowli odmian rodzimych. W wyniku prowadzonych prac hodowlanych uzyskano wartościowe odmiany porzeczki czarnej. Plonują obficie i są bardziej odporne na groźne choroby grzybowe. Ich uprawa pozwala na duże obniżenie kosztów produkcji oraz zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska poprzez stosowanie tylko bardzo ograniczonego programu ochrony roślin. Koniecznym było sprawdzenie

przydatności tych odmian do kombajnowego zbioru owoców.

Przedmiotem badań w latach 2000-2006 były krzewy porzeczki czarnej nowych odmian hodowli ISK: ‘Tiben’, ‘Tisel’ i ‘Tines’. Jako odmiany standardowe przyjęto ‘Ben Connan’, ‘Ben Lomond’ i ‘Titania.’

Analiza uzyskanych wyników za lata 2000-2006 wskazuje, że najwyższe plony wydała odmiana ‘Tiben’ (9,0 t/ha), następnie ‘Tisel’ (7,4 t/ha) i ‘Tines’ (7,1 t/ha). Odmiany standardowe wydały niższe plony ‘Titania’ (5,6 t/ha) oraz ‘Ben Connan’ i ‘Ben Lomond’, odpowiednio 6,5 i 6,1 t/ha. Odmiana ‘Tines’ miała największe owoce, średnio 1,35g, pozostałe odmiany charakteryzowały się średnią masą owoców od 1,01 do 1,12g. Nowe polskie odmiany – ‘Tiben’, ‘Tisel’ i ‘Tines’ oraz standardowa odmiana ‘Titania’ wytwarzały największe krzewy. Odmiany z serii „Ben” (‘Ben Connan’ i ‘Ben Lomond’) miały istotnie mniejszej wielkości krzewy. Ocena uszkodzeń pędów po zbiorze kombajnowym (KPS-4b) wykazała, że najmniej uszkodzonych pędów stwierdzono u odmiany ‘Ben Lomond’, następnie ‘Ben Connan’, ‘Tines’ i ‘Tiben’. Najwięcej uszkodzonych pędów było na krzewach odmian ‘Tisel’ i ‘Titania.’

'TISEL'

'TIBEN'

'TINES'

Na podstawie uzyskanych wyników badań stwierdzono, że nowe polskie odmiany porzeczki czarnej 'Tiben', 'Tisel' i 'Tines' mogą być polecane do uprawy towarowej, pod kombajnowy zbiór owoców.

Innowacyjność wdrożeniowa – efekty gospodarcze i społeczne

Nowe, polskie odmiany wyhodowane w ISK wykazały dobrą adaptację do polskich warunków klimatyczno-glebowych. Są one bardziej plenne niż odmiany 'Ben Connan', 'Ben Lomond' i 'Titania', plonują od 28 do 60% obficie niż 'Titania', od której pochodzą. Ponadto charakteryzują się wysoką polową odpornością roślin na główne choroby grzybowe. Odmiany te tworzą dość silne krzewy, podobne lub trochę mniejsze niż 'Titania', mogą być zatem sadzone na glebach słabszych (IVa, IVb i V kl.), które przeważają w Polsce.

Podmioty, do których skierowana jest oferta wdrożeniowa

Ośrodki Doradztwa Rolniczego (ODR, WODR), Izby Rolnicze, Akademie Rolnicze, Grupy i Organizacje Producentów Owoców

Twórcy oferty licencyjnej:

Zakład Hodowli Roślin Sadowniczych

Zakład Agrotechnologii

Zakład Planowania Naukowego

Autorzy:

dr Stanisław Pluta

tel. (046) 834 53 15

e-mail: Stanislaw.Pluta@insad.pl

prof. dr hab. Edward Żurawicz

tel. (046) 834 54 25

e-mail: Edward.Zurawicz@insad.pl

dr hab. Zdzisław Salamon

tel. (046) 834 52 62

e-mail: Zdzislaw.Salamon@insad.pl